

Трибунал, вероватно, није створен да би успео

Пише: Џефри Најс
четвртак, 15 мај 2008 01:23

БЕОГРАД, 15. маја (Танјуг) - Бивши тужилац Хашког трибунала Џефри Најс оценио је да Трибунал, вероватно, није створен да би успео и да су такви судови неизбежно изложени политичким притисцима, препуштени сами себи и раде без надзора.

"Трибунал вероватно није ни успостављен да би успео, већ да би пропао, барем тако неки кажу. Неки аналитичари виде Трибунал као неку смесу, која је требало да закрпи све неуспехе УН и међународне дипломатије у Босни", рекао је Најс у интервјуу који преноси најновији број недељника "НИН".

Бивши тужилац је, ипак, изразио уверење да ће суд успешно завршити свој рад.

"Када се прашина слегне, посебно она која се дигла као последица недавно несрећно објављених књига, мислим да ће остати непроцењива заоставштина докумената, забелешки и сведочења... Тако нешто иначе не би остало доступно", изјавио је Најс.

Он је оценио да књиге бивше главне тужитељке трибунала Карле дел Понте и бивше представнице за штампу тужилаштва Флоранс Артман могу да нанесу штету трибуналу.

Најс је подсетио да је Артманова у књизи објавила име земље која је доставила Трибуналу један од најзначајнијих доказа против Милошевића и тиме прекршила правило по којем идентитет земље која је доставила информације мора бити заштићен.

Тиме је, према његовим речима, Трибуналу тако причињена велика штета, јер је пољуљано поверење држава које су редовно достављале важне материјале.

Коментаришући наводе у књизи Дел Понтеова о трговини органима Срба с Косова, Најс је рекао да никад није чуо о томе и да ратови често изнедре застрашујуће гласине, које, како је рекао, треба опрезно обелодањивати.

Он је нагласио да нема сазнања да су британска, француска и америчка обавештајна служба ометале трагање за Радованом Караџићем и Ратком Младићем, као што је наведено у тим књигама, али и додао да је свакако чудно што ниједан од њих двојице није ухваћен.

На питање да ли је Трибунал изложен политичким притисцима, Најс је одговорио потврдно.

"То се показало неизбежним зато што такве судове стварају политичари и то у име краткорочних и можда легитимних политичких циљева", рекао је Најс и додао да политичари доживљавају такве судове као организације на које могу да у одређеној

мери утичу.

"Они се стварају да би се оснажиле мировне мисије, поспешили процес помирења итд. Понекад се чини да се ти судови оснивају као компензација за политичке неуспехе међународне политике и дипломатије да постигну трајни мир", рекао је он. "Међутим, створени на такав начин, они бивају препуштени сами себи и раде без надзора".

Бивши тужилац је признао да је и сам искусио политичке притиске када је од једне земље, коју није именовано, затражио материјал о телефонском или радио контакту Слободана Милошевића и Ратка Младића у време Сребренице.

То је разбеснело правне заступнике те земље и, пред сам претрес, једна особа је ушла у канцеларију Карле дел Понте и наложила јој да обустави поступак, што је потом и учињено, објаснио је Најс.

Према његовим речима, један од основних проблема Трибунала јесте тај што није било никаквих критеријума за подизање оптужница према рангу осумњичених.

"Мислим да у данима стварања Трибунала нико није ни очекивао да ће се челни људи наћи на оптуженичкој клупи", нагласио је он.

"Није било ни полицијских стручњака који би знали како да воде истрагу против водећих политичара у страним државама. Нико није имао приступа важним документима, јер је њихово прикупљање тек почело. Луиз Арбур је наставила да подиже оптужнице против сваког за кога је имала доказе и до кога је могла да дође", казао је Најс.

Он је, међутим, изразио уверење да Арбур 1999. године није подигла оптужницу против Милошевића под притиском, већ је, према његовим речима, било сасвим супротно.

"Према ономе што сам чуо, та оптужница је била плод њеног опирања политичким притисцима, по свој прилици америчким. Она се истински заложила за независност рада суда", рекао је Најс.

Говорећи о процесу против Милошевића, Најс је оценио да је бивши председник Србије био "очајан адвокат одбране".

"Доносио је погрешне одлуке. Није требало да унакрсно испитује ниједног сведока о почињеним злочинима, требало је да пусти да то уђе у записник, а нас да примора да се сконцентришемо на доказе који су га директно повезивали с тим злочинима. То би нам умногоме отежало живот", рекао је бивши тужилац.

Најс је напоменуо да је Милошевић располагао невероватним количинама података, и претпоставља да је то зато јер је успео да прибави досијее Државне безбедности.

Он је описао Милошевића као човека који је био "приметно немилосрдан према сведоцима нижег друштвеног и имовинског слоја", док је показивао поштовање "према

Трибунал, вероватно, није створен да би успео

Пише: Џефри Најс
четвртак, 15 мај 2008 01:23

личностима од ауторитета, чак и када су давале исказе који су му наносили огромну штету."

Према његовом мишљењу, Милошевић би оставио бољи утисак на судије да је као оружје користио свој шарм, уместо што је био агресиван.

Милошевић је, свакако, умро као невин, јер поступак није био у тој фази у којој би било утврђено да су наводи оптужнице доказани, подсетио је он.

Говорећи о оптужници против бившег премијера Косова Рамуша Харадинаја, Најс је рекао да су три висококвалификована правника одбила да подигну ту оптужницу, тврдећи да не располажу с довољно доказа.

Дел Понтеова је, према његовим речима, наредила "послушним адвокатима да подигну оптужницу."

"Можда је Харадинај оптужен због тога што је био премијер, а тим је био важан његов 'скалп'. Можда је Дел Понтеова била под притиском Београда или је имала неки договор да у замену за оптужницу добије Младића? Можда је настојала да обезбеди да се представници свих сукобљених страна нађу на оптуженичкој клупи", навео је Најс.

Уколико је реч о овом последњем, то се може назвати поштовања вредним ставом, оценио је он, али је приметио да је подизање оптужнице без доказа недопустиво у правној пракси и да је последица тога била ослобађајућа пресуда Харадинају.

На питање да ли Трибунал може да помогне помирењу на Балкану када се има у виду да је досад осуђено 699 Срба и укупно 38 Бошњака, Хрвата и Албанаца, Најс је рекао да нема одговор.

"Мислим да има доказа у прилог тези да је то могуће. С друге стране, каква год била актуелна политика о помирењу у земљама наследницама бивше Југославије, судења пред Трибуналом ће оставити архивску грађу, коју ће морати да узму у обзир сви у региону. У том незавидном положају суда, може се сматрати да обиље доказа и пресуда против припадника једне националне групе може да постане фактор који ће временом чак додатно отежати помирење", закључио је Најс.